Lietas Nr. C33333615
Lietas arhīva Nr. CA-0494-17/7

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2017.gada 15.martā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Inta Jēkabsone,
tiesnese Sarmīte Vamža,
tiesnesis Uldis Danga,
ar tiesas sēžu sekretāri Ullu Ābolu,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2016.gada 30.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

2015.gada 19.jūnijā /pers. A/ (turpmāk - prasītājs) cēlis prasību pret /pers. B/ (turpmāk - atbildētāja) par parāda piedziņu.

Prasītājs norādījis, ka pēc /pers. C/ nāves 2012.gada 19.martā viņai piederējušo nekustamo īpašumu /adrese/, līdzīgās daļas mantoja viņas meitas - prasītāja laulātā /pers. D/un viņas māsa, kas ir atbildētāja šajā lietā.

Pamatojoties uz Nordea Bank Finland Plc un bijušās nekustamā īpašuma īpašnieces /pers. C/ 2004.gada 26.februārī noslēgto aizdevuma līgumu uz nekustamo īpašumu /adrese/ (turpmāk – nekustamais īpašums) par labu bankai nodibināta hipotēka.

Prasītājs norādījis, ka atbildētāja viņai piekritīgo mantojuma daļu ir pilnībā pieņēmusi, līdz ar to viņai ir pienākums atbildēt par mantojuma atstājējas saistībām. Savas dzīves laikā /pers. C/, būdama pensionāre un smagi slimojot, nebija spējīga izpildīt savas saistības pret banku. Prasītājs ar savu laulāto, kas ir otra mantiniece, dzīvojis kopā ar /pers. C/ nekustamajā īpašumā, tāpēc viņš uz mutiskas vienošanās pamata uzņēmās pienākumu segt aizdevumu un tā lietošanas procentus, kā arī citus ar nekustamo īpašumu saistītos maksājumus. Savukārt /pers. C/apņēmās viņas vietā veiktos maksājumus atdot pēc nekustamā īpašuma pārdošanas, taču šo apņemšanos nevarēja izpildīt, jo 2012.gada 19.martā nomira.

Prasītājs, vienojoties ar /pers. C/, viņas vietā ir samaksājis par īpašuma apdrošināšanu Ls 658 jeb 936,24 EUR, nekustamā īpašuma nodokli Ls 2 056,63 jeb 2 926,32 EUR, aizdevuma un procentu maksājumus bankai Ls 17 310 jeb 24 629,91 EUR. Prasītāja ieskatā šādā veidā viņš un /pers. C/ nodibinājuši aizdevuma līguma tiesiskās attiecības ar termiņu līdz nekustamā īpašuma pārdošanai.

Pamatojoties uz minētajiem maksājumiem, 2013.gada 4.janvārī prasītājs Rīgas apgabaltiesas zvērinātai notārei A.Maldupei - Krūmiņai iesniedzis kreditora iesniegumu /pers. C/ mantojuma lietā.

Prasītājs norādījis, ka /pers. C/ dzīves laikā aizdevuma atdošanas nosacījums neiestājās, jo līdz viņas nāves dienai nekustamais īpašums pārdots netika. Tā kā 2015.gada 19.maijā /pers. C/ abas mantinieces noslēgušas pirkuma līgumu nekustamā īpašuma atsavināšanai par kopējo pirkuma summu 470 000 EUR, prasītāja ieskatā ir iestājies aizdevuma atdošanas termiņš, kas atbildētājai ir saistošs.

Pamatojoties uz Civillikuma 382., 384., 701., 705., 1934., 1943.pantu, prasītājs lūdzis no atbildētājas par labu prasītājam piedzīt pusi no /pers. C/ viņas dzīves laikā aizdotās summas 14 246,23 EUR apmērā un tiesāšanās izdevumus.

Ar Rīgas rajona tiesas 2016.gada 30.jūnija spriedumu prasība apmierināta daļēji. No atbildētājas par labu prasītājam piedzīti 14 246,23 EUR, valsts nodeva 818,76 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,40 EUR un ar lietas vešanu saistītie izdevumi 1 425 EUR, kopā 16 494,39 EUR. Tiesa noteikusi, ka samaksa veicama atbildētāja norēķinu kontā AS "Swedbank". Prasība daļā par ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu 2 022,58 EUR apmērā noraidīta. No atbildētājas par labu valstij piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 13,38 EUR.

Tiesa nodibinājusi, ka 2012.gada 12.aprīlī laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" zvērināta notāre izsludinājusi pieteikšanos uz /pers. C/ atstāto mantojumu līdz 2012.gada 11.oktobrim. Atbildētāja ir mirušās meita un likumiskā mantiniece uz ½ domājamo daļu no atstātā mantojuma.

/pers. C/ mantojumu, tajā skaitā arī nekustamo īpašumu atbilstoši 2012.gada 12.novembrī izdotajai mantojuma apliecībai pieņēmusi prasītāja laulātā un atbilstoši 2012.gada 4.decembrī izdotajai mantojuma apliecībai - atbildētāja.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 96., 97., 105., 192.pantu, Civillikuma 1473., 1934.pantu un izvērtējot abu pušu pārstāvju paskaidrojumus, tiesas sēdē nopratināto liecinieku paskaidrojumus, lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus, tiesa nodibinājusi, ka, sākot no 2008.gada 2.decembra līdz 2012.gada 3.aprīlim, prasītājs veicis vairākus pārskaitījumus uz /pers. C/ bankas kontu, kā arī no 2009.gada 25.marta līdz 2012.gada 2.aprīlim pārskaitījis Rīgas domes Finanšu departamentam nekustamā īpašuma nodokli, no 2010.gada 2.marta līdz 2012.gada 4.martam samaksājis apdrošināšanas akciju sabiedrībai „Gjensidige Baltic" maksu par nekustamā īpašuma apdrošināšanu. Līdz ar ko tiesa noraidījusi atbildētājas viedokli, ka vienošanās starp prasītāju un /pers. C/ par aizdevumu nepastāvēja un aizdevuma faktam nav pierādījumu.

Tiesa konstatējusi, ka lietā nav iesniegti pierādījumi, kas apliecinātu, ka prasītāja pārskaitītā nauda nav piederējusi viņam. Tas apstāklis, ka prasītājs nav deklarējis aizdevumu, ja viņam šāds pienākums saskaņā ar spēkā esošajām tiesību normām pastāvēja, nepadara prasītāja veiktos maksājumus par nenotikušiem un nepierāda to, ka aizdevums nav izsniegts.

Par nepamatotu tiesa atzinusi atbildētājas argumentu, ka prasītājs nav aicināts kā lietas dalībnieks kopīpašuma izbeigšanas lietā, nav izteicis nekādas pretenzijas par nekustamā īpašuma atsavināšanu, līdz ar to nav atzīstams par /pers. C/ kreditoru.

Pamatojoties uz Civillikuma 382. un 384.pantu, Civillikuma Ievada daļas 3.pantu, tiesa atzinusi, ka prasītāja kā kreditora tiesības pret /pers. C/

mantiniekiem radušās laikā, kad 2012.gada 19.martā nomirusi mantojuma atstājēja, un 2012.gada 12.aprīlī, kad publicēts sludinājums par mantojuma atklāšanos laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", līdz ar to ņemamas vērā tās tiesību normu redakcijas, kas bijušas spēkā šajā laika periodā.

Pamatojoties uz Civillikuma 701., 702. un 705.pantu (redakcijā, kas bija spēkā no 2012.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 31.decembrim), tiesa atzinusi, ka prasītājam ir kreditora prasījuma tiesības pret mantiniecēm: atbildētāju un savu laulāto par aizdevuma atmaksu. Tas, ka citā lietā prasītājs nav aicināts kā lietas dalībnieks, neatņem viņam tiesības celt patstāvīgu prasību savu aizskarto interešu aizsardzībai.

Ņemot vērā prasītāja argumentu, ka aizdevums ticis izsniegts ar nosacījumu, ka viņš aizdoto varēs saņemt atpakaļ pēc tam, kad tiks pārdots nekustamais īpašums, tiesa norādījusi, ka prasītājam nevarēja rasties iebildumi pret nekustamā īpašuma pārdošanu, jo tas nozīmēja, ka iestāsies aizdevuma atdošanas nosacījums.

Tiesa par nepamatotu atzinusi atbildētājas argumentu, ka prasītājs savu kreditora prasījumu iesniedzis pēc notāra noteiktā termiņa, tādēļ uzskatāms, ka visi prasītāja prasījumu pret atbildētāju ir dzēsti. Pieteikšanās termiņu notāre noteikusi līdz 2012.gada 11.oktobrim. Uz lietas materiāliem pievienotajiem maksājumu dokumentiem ir Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres zīmogs un zvērināta notāra palīga paraksts, kas apliecina, ka prasītāja iesniegtie maksājuma dokumenti saņemti 2012.gada 12.jūlijā, tātad pirms notāra noteiktā termiņa beigām.

Tiesa atzinusi, ka tādā veidā prasītājs ir iesniedzis savu kreditora prasījumu notāra noteiktajā termiņā, jo paziņojis notāram par savu prasījumu apmēru un pamatu /pers. C/ mantojuma lietā. Notāre maksājuma uzdevumus pieņēmusi, katram piešķirot atsevišķu numuru. Tas, ka prasītājs savu kreditora prasījumu kā atsevišķu iesniegumu noformējis 2013.gada 4.janvārī, nemaina kreditora prasījuma iesniegšanas sākotnējo termiņu.

Pamatojoties uz Civillikuma Ievada daļas 3.pantu, Notariāta likuma (redakcijā, kas bija spēkā no 2011.gada 1.februāra līdz 2013.gada 30.jūnijam) 306., 318.pantu, tiesa atzinusi, ka mantojuma apliecībā nebija jāiekļauj pieteikušos kreditoru saraksts, līdz ar to atbildētājas iebildums, ka mantojuma apliecībā nebija norādīti kreditoru prasījumi, un tas pierāda to, ka prasītājs nebija iesniedzis savu kreditora pretenziju notāra noteiktajā termiņā, ir nepamatots.

Savukārt grozījumi Civillikuma 705.pantā, kas noteica, ka uzaicinājumā (sludinājumā par mantojuma atklāšanos) norādītajā termiņā nepieteiktās kreditoru pretenzijas dzēšas, izdodot mantojuma apliecību vai taisot aktu par mantojuma lietas izbeigšanu, stājās spēkā tikai 2013.gada 1.jūlijā. Ņemot vērā minēto, tiesa atzinusi, ka prasītājs savu kreditora pretenziju ir iesniedzis notāra noteiktajā termiņā, līdz ar to prasītāja prasība ir pamatota.

Tiesa atzinusi par pierādītu, ka prasītājs ar /pers. C/ vienojies par aizdevumu tādējādi, ka viņš veic nepieciešamos maksājumus par nekustamo īpašumu līdz tā pārdošanai. Tā kā pārdošanas brīdis nebija zināms, tad prasītājam ar /pers. C/ nemaz nebija iespējams vienoties par konkrētu summu, jo nebija zināms, cik ilgs laiks būs nepieciešams īpašuma atsavināšanai. Prasītājs prasības pieteikumā norādījis /pers. C/ samaksāto summu, norādījis piedzenamo summu un tās aprēķinu, līdz ar to atbildētājas argumenti, ka prasības summas aprēķins nav iesniegts, nav pamatots.

Atbildētāja nav pierādījusi, ka šos maksājumus prasītājs nav veicis, nav apstrīdējusi arī prasītāja norādīto maksājumu apmēru. Tas, ka prasītājs veicis lielākus maksājumus nekā lūdzis piedzīt no atbildētājas, nevar kalpot par pamatu prasības noraidīšanai, jo tikai prasītāja prerogatīva ir izlemt, kādā apmērā prasību celt.

Par Rīgas rajona tiesas 2016.gada 30.jūnija spriedumu atbildētāja iesniegusi apelācijas sūdzību, norādot, ka spriedums nav tiesisks un motivēts, tiesa nav analizējusi visus pierādījumus, kas savukārt novedis pie nelikumīga sprieduma pieņemšanas.

Atbildētāja norādījusi, ka tiesai bija jāatzīst, ka starp prasītāju un /pers. C/ pastāv tieši aizdevuma līguma attiecības, bet ne, piemēram, dāvinājuma vai kāds cits tiesisks darījums.

Liecinieku pieaicināšana lietā notikusi pretēji Civilprocesa likumā noteiktajam.

Tiesa nav motivējusi, kāpēc pārskaitījumi uz /pers. C/ kontu ir uzskatāmi par aizdevumu, kādēļ 2013.gada 4.janvāra kreditora iesniegums uzskatāms par iesniegtu termiņā, ja termiņš beidzies 2012.gada 13.oktobrī. Atbildētājas ieskatā lietā iesniegtie maksājumu uzdevumi nepierāda kreditora pretenzijas iesniegšanas faktu.

Mantojuma lietā nav ievērots atbildētājas lūgums uzsākt mantojuma lietu ar inventāra tiesību, tiesu izpildītāja inventāra sarakstu nav sastādījusi.

Atbildētāja uzskata, ka lietā nav pierādīts darījuma noslēgšanas fakts un darījuma saturs. Liecinieču liecība nevar būt par pamatu prasītāja paskaidrojumu atzīšanai par pierādījumu, jo liecinieces nav dzirdējušas darījuma pušu patieso gribu. Liecinieču liecības nepamato prasītāja apgalvojumu, ka /pers. C/ pēc sava vīra nāves nav varējusi veikt maksājumus bankai, jo palikusi bez iztikas līdzekļiem, ka viņai bija slikts veselības stāvoklis.

Fakts, ka nauda pārskaitīta, neliecina par aizdevumu, jo maksājuma uzdevumos nav norādīts mērķis. Tiesa bez ievērības atstājusi atbildētājas vairākkārt izteiktās šaubas par to, vai prasītājam bijuši pieejami naudas līdzekļi minēto maksājumu veikšanai.

Atbildētāja uzskata, ka starp prasītāju un /pers. C/ nav pastāvējušas no aizdevuma līguma izrietošas civiltiesiskas attiecības, jo nav konstatēts, ka pušu starpā būtu pastāvējis tiešs nolūks noslēgt aizdevuma līgumu un ka /pers. C/ bijis pienākums atdot saņemtos naudas līdzekļus. Nenodibinot aizdevuma līguma būtisko sastāvdaļu esamību, nav pamata apmierināt celto prasību.

Pirmās instances tiesa bez tiesiska pamata piedzinusi no atbildētājas valsts nodevu 818,76 EUR.

Tiesa nav izskaidrojusi atbildētājai civilprocesuālo darbību izdarīšanas vai neizdarīšanas sekas, tāpēc atbildētāja apelācijas sūdzībai pievienojusi papildus pierādījumus: /pers. C/ izsniegtās mantojuma apliecības par laulātās mantas daļu kopiju un /pers. C/ un /pers. D/ izsniegtās mantojuma apliecības par tiesībām uz mantojumu pēc likuma. No šiem dokumentiem redzams, ka pēc sava vīra nāves /pers. C/ nav kļuvusi tik trūcīga, lai nespētu veikt maksājumus bankai.

Atbildētāja lūgusi apelācijas instances tiesu izprasīt papildus pierādījumus: /pers. C/ un arī prasītāja bankas konta pārskatu par laiku no 2008.gada 2.decembra līdz 2012.gada 30.aprīlim. Atbildētājas ieskatā minētie pierādījumi nepieciešami, lai pierādītu /pers. C/ spēju pašai segt maksājumus bankai un, ka ienākošā nauda, iespējams, novirzīta citiem mērķiem. Savukārt prasītāja konta pārskats pierādīs viņa patieso ienākumu apmēru un avotus, kā arī spēju veikt it kā aizdevumu /pers. C/.

Prasītājs paskaidrojumus uz apelācijas sūdzību nav iesniedzis.

Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētājas pilnvarotais pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību un lūdza pievienot lietai papildus pierādījumus - dokumentus par tās mantas sastāvu, kuru pēc vīra nāves mantojusi /pers. C/. Atbildētājas ieskatā tikai kapitāla daļu SIA "Genesis-Invest" mantošana vien deva iespēju /pers. C/ saņemt skaidrā naudā vai ar pārskaitījumiem 103 780,66 EUR. Tāpēc aizņēmums no znota, bet ne no meitas, kura mantojusi no sava tēva ekvivalentu naudas summu, nav bijis nepieciešams.

Prasītāja pārstāvis apelācijas sūdzību neatzina, norādot, ka pirmās instances tiesa lietā iesniegtos pierādījumus ir novērtējusi pareizi.

Motīvu daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa pati izlemj, kurus pierādījumus pārbaudīt tiesas sēdē.

Pamatojoties uz minēto procesuālo normu, Civillietu tiesas kolēģija nepievieno lietas materiāliem atbildētājas pilnvarotā pārstāvja 2017.gada 17.februāra iesniegumā minētos dokumentus, kas attiecas uz /pers. C/ un /pers. D/ mantotajām kapitāla daļām SIA "Genesis-Invest". Minētā sabiedrība

nav lietas dalībniece, līdz ar to tiesai nav pamata pārbaudīt, kādas ir abu mantinieču tiesiskās attiecības ar šo sabiedrību.

Civillietu tiesas kolēģija noraida arī lūgumu par prasītāja un /pers. C/ bankas kontu izrakstu pieprasīšanu. /pers. C/ prasītāja veiktos maksājumus ir pieņēmusi, līdz ar to naudas kustības atspoguļojumam viņas bankas kontā tiesas ieskatā nav izšķirošas nozīmes.

Civillietu tiesas kolēģija, noklausījusies pušu paskaidrojumus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, pārbaudījusi un novērtējusi lietai pievienotos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota.

Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa noteic: ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai.

Novērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma motīvus un to atbilstību lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums prasības apmierināšanai ir pareizs un pilnībā pietiekams, tāpēc pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, līdz ar to atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumiem, apelācijas instances tiesas spriedumā nav norādāmi Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktie apsvērumi.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzībā atbildētājas minētie argumenti nav pamatoti šādu apsvērumu dēļ.

Nav strīda par faktu, ka nekustamais īpašums kopš 2005.gada piederējis /pers. C/. Nekustamais īpašums apgrūtināts ar hipotēku īpašnieces un viņas laulātā /pers. O/ kredītsaistību pret Nordea Bank Finland Plc nodrošināšanai. Saskaņā ar kredīta līgumu par pēdējo parāda atmaksas dienu noteikts 2019.gada 20.februāris (lietas 1.sēj. 15.lapa).

2007.gada 8.martā /pers. C/ parakstījusi 2005.gada 5.novembra hipotēkas līguma grozījumus, saskaņā ar kuriem hipotēka palielināta līdz 248 258,48 EUR (lietas 1.sēj. 39.lapa).

Kā redzams no 2008.gada 29.jūlijā izdotās mantojuma apliecības par tiesībām uz mantojumu pēc likuma, /pers. C/ kopā ar savu meitu /pers. D/, pēc tam, kad nošķirta laulātās mantas daļa (lietas 1.sēj. 229.lapa) mantojušas ½ domājamo daļu no nekustama īpašuma /adrese/, lauksaimniecībā izmantojamas zemes /adrese/, kapitāla daļas trīs sabiedrībās ar ierobežotu atbildību (kopējā mantojamo kapitāla daļu vērtība Ls 1 060) un pusi no Ls 12 uzkrājuma Nordea Bank Finland Plc kontā (lietas 1.sēj. 230.lapa).

2008.gada 2.oktobrī, tātad jau pēc laulātā /pers. O/ atstātā mantojuma pieņemšanas, /pers. C/ un /pers. D/ parakstījušas aizdevuma līguma grozījumus, saskaņā ar kuriem pēdējā parāda atmaksas diena noteikta 2048.gada 20.februāris (lietas 1.sēj. 28.lapa).

No lietai pievienotā 2015.gada 20.maija pirkuma līguma 3.7.punkta redzams, ka nekustamais īpašums līdz pat tā atsavināšanai bijis apgrūtināts ar parādu Nordea Bank AB 175 595,07 EUR apmērā, kas dzēšams no pirkuma cenas daļas (lietas 1.sēj. 120.-122.lapa).

Savukārt no lietā iesniegtajiem maksājuma uzdevumiem Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka prasītājs laika posmā no 2008.gada 2.decembra līdz 2012.gada 3.aprīlim (lietas 1.sēj. 42.-83.lapa) ir pārskaitījis uz /pers. C/ bankas kontu Ls 17 310 jeb 24 629,91 EUR. Viņš arī pārskaitījis Rīgas domes Finanšu departamentam Ls 2 056,63 jeb 2 926,32 EUR nekustamā īpašuma nodokļa apmaksai (lietas 1.sēj. 98.-102.lapa), apdrošināšanas akciju sabiedrībai „Gjensidige Baltic" no 2010.gada 2.marta līdz 2012.gada 4.martam pārskaitījis maksu par nekustamā īpašuma apdrošināšanu Ls 658 jeb 936,24 EUR (lietas 1.sēj. 103.?114.lapa).

No minētiem maksājumiem Civillietu tiesas kolēģija secina, ka tie veikti pēc /pers. C/ laulātā /pers. O/ nāves. Tādējādi hipotēkas un kredīta līgumu grozījumi, aizliegumu un hipotēku saglabāšana līdz tā atsavināšanai 2015.gadā, kā arī /pers. C/ vietā prasītāja veiktie maksājumi pierāda, ka pēc /pers. C/ laulātā /pers. O/ atstātā mantojuma saņemšanas /pers. C/ rīcībā nebija pietiekamu līdzekļu, lai segtu ar nekustamo īpašumu saistītos maksājumus bankai un citām institūcijām.

Nav strīda par faktu, ka iepriekš minētos maksājumus ir veicis prasītājs, tāpēc Civillietu tiesas kolēģija atzīst, tiesas pienākums nav izskatāmās lietas ietvaros pārbaudīt viņa rīcībā esošo naudas līdzekļu daudzumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.pantu prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība, atbildētājai – savu iebildumu pamatotība.

Prasītājs norādījis, ka viņa veiktie pārskaitījumi /pers. C/ kontā un viņas vietā samaksātie nekustamā īpašuma nodokļu un apdrošināšanas maksājumi saskaņā ar mutisku vienošanos bijis aizdevums, kas bija jāatdod pēc nekustamā īpašuma pārdošanas. Šo prasītāja argumentu pirmās instances tiesas sēdē apstiprinājušas liecinieces /pers. S/ un /pers. T/.

Savukārt atbildētāja savā apelācijas sūdzībā norādījusi, ka darījums starp prasītāju un /pers. C/ varēja būt dāvinājums vai kāds cits tiesisks darījums, ka viņa var tikai "zīlēt" (lietas 1.sēj. 223.lapa) par to, kas bijis naudas pārskaitīšanas pamatā.

Saskaņā ar Civillikuma 1934.pantu aizdevuma līguma obligāta sastāvdaļa ir lietas nodošana, kas izskatāmajā lietā ir naudas nodošana ar maksājumu uzdevumiem. Savukārt no liecinieku liecībām izriet, ka vienošanās par maksājumiem notikusi mutiski, kas atbilst Civillikuma 1473.pantam. Tādējādi minētie pierādījumi apstiprina, ka starp prasītāju un /pers. C/ pastāvējušas aizdevuma līguma tiesiskās attiecības.

Pastāvot šādiem apstākļiem, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzības arguments, ka pirmās instances tiesa nav ievērojusi Civilprocesa likuma 97.panta pirmo un trešo daļu un nav norādījusi, kādēļ tā vienam pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu, ir nepamatots. Proti, atbildētājas pieņēmumi un šaubas nav pierādījums Civilprocesa likuma 92.panta izpratnē, līdz ar to tiesa pamatoti ir vērtējusi tikai tos pierādījumus, kas lietas ietvaros nodoti tiesas vērtējumam, un tie ir prasītāja veikto maksājumu uzdevumi, kā arī abu liecinieku liecības.

Civilprocesa likuma 162.pants, kas paredz lietas dalībnieku pieteikto lūgumu izlemšanu pirms lietas izskatīšanas pēc būtības, neierobežo lietas dalībnieka tiesības pieteikt lūgumu par liecinieku uzaicināšanu un nopratināšanu.

Norādot, ka tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 105.pantu par liecinieku uzaicināšanu un tādā veidā liegusi atbildētājai iespēju pārbaudīt, vai tiešām liecinieces ir tās, par ko sevi dēvē, atbildētāja apelācijas sūdzībā nav minējusi konkrētus apstākļus vai viņai zināmus faktus, ka prasītāja pieaicinātās liecinieces nav tās personas, par kurām uzdevušās, un ka viņu sniegtie paskaidrojumi satur nepatiesas ziņas. Tā kā atbildētāja nav izmantojusi Civilprocesa likuma 430.panta otrajā daļā paredzētās tiesības, šis apelācijas sūdzības arguments arī ir nepamatots.

Apelācijas sūdzībā nepamatoti norādīts uz faktu, ka tiesu izpildītāja nav izpildījusi zvērinātas notāres uzdevumu sastādīt /pers. C/ piederošās mantas inventāra sarakstu. Šim apstāklim izskatāmajā lietā nav nozīmes, jo lietā nav pierādījumu, ka atbildētāja atbilstoši Civillikuma 708.pantam mantojumu pieņēmusi ar inventāra tiesību. Turklāt jautājums par inventāra tiesību izmantošu pirmās instances tiesā nav apspriests.

Pirmās instances tiesa pareizi atzinusi, ka atbilstoši 2012.gada 12.aprīlī laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" publicētajam sludinājumam par pieteikšanos uz /pers. C/ atstāto mantojumu mantiniekiem, kreditoriem un citām personām, kurām ir tiesības uz mantojumu, pieteikšanās termiņš tika noteikts līdz 2012.gada 11.oktobrim.

Lietas materiālos atrodas prasītāja veikto maksājumu apliecinoši maksājuma uzdevumi (lietas 1.sēj. 42.-97.lapa, 103.-105.lapa), uz kuriem ir Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres A.Maldupes - Krūmiņas zīmogs, reģistrācijas numurs un zvērināta notāra parāga paraksts, ka prasītāja iesniegtie maksājuma dokumenti saņemti 2012.gada 12.jūlijā, tātad pirms notāra noteiktā termiņa beigām.

Izvērtējot šos dokumentus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst par pierādītu, ka prasītājs savu kreditora prasījumu ir iesniedzis notāra noteiktajā termiņā, jo /pers. C/ mantojuma lietā paziņojis notāram par savu prasījumu pamatu un apmēru. Notāre prasītāja kreditora prasījumu ir pieņēmusi, apliecinot to ar savu parakstu uz katra maksājuma dokumenta. Tas, ka prasītājs savu kreditora prasījumu ar atsevišķu iesniegumu noformējis 2013.gada 4.janvārī, nemaina kreditora prasījuma iesniegšanas sākotnējo termiņu.

Pastāvot šādiem apstākļiem, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka saskaņā ar Civillikuma 701.un 705.pantu (redakcijā, kas bija spēkā no 2012.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 31.decembrim) ar mantojuma iegūšanu uz atbildētāju ir pārgājušas mantojuma atstājējas saistības.

Tā kā lietas izskatīšanas gaitā ir pierādīts, ka prasītājs ir aizdevis naudu /pers. C/, tad viņam ir kreditora prasījuma tiesības pret abām mantiniecēm. Ņemot vērā, ka /pers. D/ ir prasītāja laulātā, prasība, kas pret atbildētāju celta par aizdevuma puses atmaksu, ir apmierināma.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmā instances tiesa lietā iesniegtos pierādījumus ir novērtējusi vispusīgi un objektīvi. Tiesas secinājumi atbilst lietas faktiskajiem apstākļiem, līdz ar to spriedums ir pamatots un likumīgs.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. (..) Valsts nodeva par blakus sūdzību par tiesas lēmumu, pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas jaunu izskatīšanu lietā, kurā taisīts aizmugurisks spriedums netiek atlīdzināta.

No lietas materiālos esošiem maksājuma uzdevumiem redzams, ka lietas izskatīšanas laikā prasītājs kā tiesas izdevumus veicis valsts nodevas samaksu par prasības pieteikuma iesniegšanu tiesā un pieteikumu par prasības nodrošināšanu kopā 818,76 EUR (lietas 1.sēj. 6.lapa), par prasības nodrošināšanu apelācijas instances tiesā 82,47 EUR (lietas 1.sēj. 243.lapa). Kā arī prasītājs ir veicis ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu 4,40 EUR (lietas 1.sēj. 7.lapa) un kancelejas nodevas samaksu par liecinieku uzaicināšanu 8,54 EUR (lietas 1.sēj. 187.lapa).

Atbildētājas apelācijas sūdzības argumenti, ka tiesa nepamatoti piedzinusi no atbildētājas par labu prasītājam valsts nodevu 818,76 EUR apmērā nav pamatoti, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta "c" apakšpunktu un 35.panta pirmās daļas 1.punktu prasītājam par prasības pieteikuma iesniegšanu bija jāveic valsts nodevas samaksa 747,53 EUR ((14 246,23 - 7114)* 3,2 % + 519,30 = 747,53) un par pieteikumu par prasības nodrošināšanu 71,23 EUR (14 246,23 * 0,5 % = 71,23), tātad kopā 818,76 EUR, ko prasītājs pareizi samaksājis.

Tādejādi, ievērojot Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas prasības, no atbildētājas par labu prasītājam piedzenami visi pēdējā samaksātie tiesas izdevumi, tajā skaitā, pirmās instances tiesā veiktā kancelejas nodevas samaksa un apelācijas instances tiesā veiktā valsts nodevas samaksa par prasības nodrošināšanu, kopā 914,17 EUR.

No uzziņas par ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem lapas (lietas 1.sēj. 1[a].lapa un 2.sēj. 2.lapa) un tiesas pavēstu uzziņas (lietas 2.sēj. 235. - 236.lapa) izriet, ka kopējie uzskaitītie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu dokumentu nosūtīšanu šajā lietā pirmās un apelācijas instances tiesā sastāda 22,24 EUR. Tā kā prasītājs bija veicis ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu 4,40 EUR apmērā, tad atbilstoši Civilprocesa likuma 39.pantam un 42.panta jēgai un būtībai no atbildētājas par labu valstij piespriežami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 17,84 EUR (22,24 - 4,40 = 17,84).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas "b" apakšpunktam un otrajai daļai, ņemot vērā to, ka prasītājs pirmās instances tiesā bija iesniedzis kvīti, kas apliecina viņa izdevumus advokāta palīdzības samaksai 3 447,58 EUR (lietas 1.sēj. 186.lapa) apmērā, no atbildētājas par labu prasītājam piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai 2 850 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš - desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432. - 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, parādu 14 246,23 EUR (četrpadsmit tūkstoši divi simti četrdesmit sešus *euro*,23 centus), tiesas izdevumus 914,17 EUR (deviņi simti četrpadsmit *euro*,17 centus), un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 2 850 EUR (divi tūkstoši astoņi simti piecdesmit *euro*), kopā 18 010,40 EUR (astoņpadsmit tūkstoši desmit *euro*,40 centus) .

Noteikt, ka samaksa par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, veicama AS "Swedbank" norēķinu kontā Nr.LV55HABA0551001121026.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 17,84 EUR (septiņpadsmit *euro*,84 centus).

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Noteikt, ka maksājuma dokuments sprieduma labprātīgas izpildes gadījumā nekavējoties iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese *(personiskais paraksts)* I.Jēkabsone

Tiesnese *(personiskais paraksts)* S.Vamža

Tiesnesis *(personiskais paraksts)* U.Danga